



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VIII. Solvuntur argumenta ex absurdis & inconvenientibus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

cognitio quam Angelus habet de se, sit necessaria, & mensuretur a quo; cognitio tamen quam habet de rebus contingentibus, libera est, & non mensuratur a quo, sed tempore angelico, quod, ut docent Theologi in Tractatu de Angelis, est mensura actionum liberarum Angeli.

Ad confirmationem nego etiam Consequentiam, & paritatem, ob duplicem rationem discriminis. Prima est, quia infinitum continere debet omnem perfectionem possibilem, pertinentem ad propriam lineam, non verò illam quæ pertinet ad alias lineas: unde cum immensitas sit virtus repleta loci, debet solùm replere & continere omnem locum, & omnes differentias ejus, scilicet futurum, & corsum, propinquum, & remotum, & similes, quæ continentur intra lineam immensitatis. Cum ergo futurum & præteritum, sint extra ejus lineam, illa, quamvis infinita, non debet continere loca præterita, aut futura; sed tantùm præsentia, & existentia. Aternitas autem, cum sit duratio infinita, ratione suæ infinitatis continere debet omnes differentias pertinentes ad lineam durationis: unde cum intra talem lineam sit non solùm præsens, sed etiam præteritum, & futurum; debet completè, & in sinu suo vastissimo continere, non solùm tempus præsens, sed etiam præteritum, & futurum; nec expectare debet, ut res actû sint & existant, ad hoc ut illas contineat, & mensuret: illa enim, ut dicit Bernardus, supra relatùs, *Futura non expectat, præterita non recogitat, præsentia non experitur.*

Secunda ratio disparitatis est, quia per immensitatem loca non sunt in Deo, sed Deus in locis: è contra verò per aternitatem, Deus non est in rebus temporalibus; sed potius res omnes temporales, & successivæ sunt in illo: unde cum res contenta debeant esse in continente, per modum illius, Deus ratione suæ immensitatis, non continetur nisi in locis præsentibus, & existentibus: è contra verò ratio ne suæ aternitatis, in se continet omnia tempora, non solùm præsentia, sed etiam præterita, & futura; & omnia quæ in illis sunt, vel erunt, aut fuerunt.

§. VIII.

Solvuntur argumenta ex absurdis & inconvenientibus.

Aliud Adversariorum argumentum sumitur ex tribus absurdis & inconvenientibus, quæ ex nostra sententia sequi contendunt. In primis dicunt ex illa sequi Antichristum simul esse, & non esse in aternitate: Sed hoc implicat contradictionem: Ergo &c. Probat sequela: Antichristus, secundum nostra principia, existit realiter in aternitate, quatenus illa, ratione suæ infinitatis, & indivisibilitatis, ambit & continet in unico nunc indivisibili, differentiam illam temporis futuri, in qua Antichristus aliquando existit: Sed ex hoc etiam sequitur, quòd idem Antichristus non sit in aternitate; cum similiter aternitas, ratione ejusdem infinitatis, contineat differentiam temporis præsentis, in quo Antichristus nondum est. Ergo juxta nostra principia, Antichristus simul est, & non est in aternitate.

Secundo sequitur, Adamum & Antichristum, creationem mundi & ultimum judicium, inter se mutuo coexistere. Sicut enim quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se; ita & quæ sunt

præsentia, & coexistentia uni tertio, debent esse præsentia & coexistentia inter se: At in nostra sententia, Adam, & Antichristus, creatio mundi, & ultimum judicium, sunt præsentia & coexistentia uni tertio, scilicet aternitati: Ergo & inter se.

Tertiò ex nostra sententia sequitur dari multitudinem infinitam, præsentem in aternitate: omnes enim cogitationes, & actus amoris, quos Angeli & Beati elicituri sunt per totam aternitatem, sunt infiniti, ut constat: Ergo si omnes illæ cogitationes, & actus amoris, sint actû præsentès, & existentes in aternitate, sequitur dari in illa multitudinem infinitam.

Respondeo negando sequi tria illa absurda, & inconvenientia ex nostra sententia. Ad primum, in primis dici potest, propositiones illas, Antichristus est, & non est in aternitate, non esse propriè & formaliter contradictorias: quia contradictio, ut docent Philosophi, est affirmatio & negatio ejusdem de eodem, secundum idem formaliter: illæ verò propositiones non verificantur de aternitate, secundum idem formaliter, sed solùm ratione diversarum partium virtualium, quas continet, & per habitudinem, accorrespondentiam ad diversas partes nostri temporis. Hæc enim propositio, *Antichristus est in aternitate*, verificatur de aternitate, secundum quod concipitur habere unam partem virtuales, correspondentem illi differentie temporis futuri, in qua Antichristus aliquando existit. Ita verò, *Antichristus non est in aternitate*, verificatur similiter de illa, quatenus continet aliam partem virtuales, correspondentem tempori præsentem, in quo Antichristus nondum est. Sicut ergo in durationibus creatis possunt plura prædicata contradictoria, tui & eidem competere, ratione diversarum partium temporis: nam de Petro v.g. verificari potest, quod sit sedens, & non sedens, doctus, & indoctus, secundum diversa tempora; ita etiam ratione diversarum partium virtualium aternitatis, possunt plura prædicata contradictoria, de uno & eodem verificari: quod enim præstat realis distinctio in tempore, facit virtutis in aternitate: ut constat etiam in divinis attributis, de quibus, ratione ejusdem virtualis distinctio, verificari possunt prædicata contradictoria: Deus enim, in quantum justus, punit, in quantum misericors, parcit. Pater communicat Filio essentiam, non tamen paternitatem, quæ incommunicabilis est: quamvis in Deo justitia & misericordia, & in Patre essentia & paternitas, realiter identificentur, & virtualiter tantùm distinguantur.

Secundo responderi potest, quod si illæ propositiones sumantur ut propriè, & formaliter contradictoriæ, negativa est absolute falsa, quia negatio (ut dicunt Dialectici) est malignantis naturæ, & destruit totum quod invenit post se. Unde hæc propositio, *Antichristus non est in aternitate*, significat quod Antichristus nullo modo est præsens & existens in illa, quòd falsum esse constat ex dictis: in ea enim est præsens, & existens, secundum quod se extendit ad differentiam illam temporis futuri, in qua Antichristus aliquando existit.

Ad secundum inconveniens, negandum est Antichristum, quod scilicet Adam & Antichristus, mutuo inter se coexistent. Ad probationem in contrarium, dicendum est, quod sicut ea quæ sunt eadem uni tertio adæquate, sunt eadem inter se, non

Ad primum, in primis dici potest, propositiones illas, Antichristus est, & non est in aternitate, non esse propriè & formaliter contradictorias: quia contradictio, ut docent Philosophi, est affirmatio & negatio ejusdem de eodem, secundum idem formaliter: illæ verò propositiones non verificantur de aternitate, secundum idem formaliter, sed solùm ratione diversarum partium virtualium, quas continet, & per habitudinem, accorrespondentiam ad diversas partes nostri temporis. Hæc enim propositio, *Antichristus est in aternitate*, verificatur de aternitate, secundum quod concipitur habere unam partem virtuales, correspondentem illi differentie temporis futuri, in qua Antichristus aliquando existit. Ita verò, *Antichristus non est in aternitate*, verificatur similiter de illa, quatenus continet aliam partem virtuales, correspondentem tempori præsentem, in quo Antichristus nondum est. Sicut ergo in durationibus creatis possunt plura prædicata contradictoria, tui & eidem competere, ratione diversarum partium temporis: nam de Petro v.g. verificari potest, quod sit sedens, & non sedens, doctus, & indoctus, secundum diversa tempora; ita etiam ratione diversarum partium virtualium aternitatis, possunt plura prædicata contradictoria, de uno & eodem verificari: quod enim præstat realis distinctio in tempore, facit virtutis in aternitate: ut constat etiam in divinis attributis, de quibus, ratione ejusdem virtualis distinctio, verificari possunt prædicata contradictoria: Deus enim, in quantum justus, punit, in quantum misericors, parcit. Pater communicat Filio essentiam, non tamen paternitatem, quæ incommunicabilis est: quamvis in Deo justitia & misericordia, & in Patre essentia & paternitas, realiter identificentur, & virtualiter tantùm distinguantur.

Secundo responderi potest, quod si illæ propositiones sumantur ut propriè, & formaliter contradictoriæ, negativa est absolute falsa, quia negatio (ut dicunt Dialectici) est malignantis naturæ, & destruit totum quod invenit post se. Unde hæc propositio, *Antichristus non est in aternitate*, significat quod Antichristus nullo modo est præsens & existens in illa, quòd falsum esse constat ex dictis: in ea enim est præsens, & existens, secundum quod se extendit ad differentiam illam temporis futuri, in qua Antichristus aliquando existit.

Ad secundum inconveniens, negandum est Antichristum, quod scilicet Adam & Antichristus, mutuo inter se coexistent. Ad probationem in contrarium, dicendum est, quod sicut ea quæ sunt eadem uni tertio adæquate, sunt eadem inter se, non

non tamen illa quæ sunt eadem uni tertio inadæquate; ut constat in personis divinis, quæ licet sint inadæquate idem in essentia divina, non tamen sunt idem inter se: ita etiam, illa quæ coexistunt & sunt præsentia uni tertio adæquate & totaliter, coexistunt etiam inter se; non tamen illa quæ coexistunt uni tertio inadæquate solum, & non totaliter: Adam autem, & Antichristus, ac res omnes temporales, & successivæ, non coexistunt, nec sunt præsentia æternitati totaliter & adæquate, & secundum totam extensionem virtuales quam includit; sed inadæquate solum, & secundum aliquam tantum ejus virtualitatem. Quod ut magis percipiatur.

256 Observandum est, quod sicut immensitas divina, aliquid realiter præsens & immediatum, duobus modis dici potest. Primum toti adæquate & totaliter, ita ut sit ubicumque est Deus, & cui Deus est præsens, illi omni sit etiam præsens; quomodo solæ tres Personæ Divinæ Trinitatis sunt sibi invicem præsentia. Secundum toti quidem, sed non totaliter; Toti inquam (quia cum Dei immensitas sit indivisibilis, nullasque partes habeat, quod ei præsens, & immediatum est, non nisi toti præsens esse potest) sed non totaliter, eo quod Deus aliis rebus præsens & immediatus sit, quibus hæc præsens non est; quomodo quælibet creatura toti immensitati Dei præsens est. Ita similiter toti æternitati dupliciter aliquid potest coexistere, & esse præsens. Primum adæquate & totaliter, & secundum omnes partes virtuales, quas in sinu suo vastissimo & infinito continet; & hoc modo nulla creatura coexistit æternitati: secundum toti quidem æternitati (cum illa indivisibilis sit, nullasque partes priores aut posteriores in se contineat, saltem formaliter) sed non totaliter & adæquate, quia æternitas aliis rebus prioribus & posterioribus, præsens est & coexistens, quibus res illa non coexistit. Atque hoc tantum modo, Adam & Antichristus realiter sunt præsentia æternitati, & illi coexistentes; quia non coexistunt illi, quatenus æquivaler omnibus differentiis temporis, & quatenus in se continet omnes illos sinus, & partes virtuales, de quibus antea diximus, sed solum illi coexistunt, in quantum ea continet unam partem virtuales, correspondentem illi differentiæ temporis præteriti, in qua Adamus existit, & alteram correspondentem temporis futuro, in quo Antichristus existit, unde licet Adamus & Antichristus, coexistant toti æternitati, non tamen illi coexistunt totaliter, & adæquate. Sicut licet Pater & Filius communicent totam essentiam Spiritui Sancto, non tamen totaliter, & omnibus modis, quibus communicabilis est; non enim communicant eam per generationem, quomodo communicabilis est, & de facto communicatur Filio ab æterno.

257 Ad ultimum respondetur nullum esse inconveniens admittere infinitam multitudinem cogitationum, simul præsentem & existentem in mensura æternitatis: quia sicut illæ cogitationes, & actus amoris, per hoc quod sint præsentia & existentes in æternitate, non dicuntur esse simpliciter & absolute, sed secundum quid, & cum addito, scilicet in æternitate: ita etiam non dicuntur infinita actu & simpliciter, sed tantum secundum quid, & in potentia. Cujus ratio est, quia illa simulata & præsentia quam habent in mensura æternitatis, non impedit quin habeant in propriis durationibus successivam, & nusquam possint reperiri simul, non enim aliâ ratio-

A ne dicuntur esse actu simul in æternitate, nisi quia æternitas, ratione suæ infinitatis & indivisibilitatis, se virtualiter coextendit ad totam eorum successivam latitudinem. Cum ergo æternitas non tollat successivam hujusmodi cogitationum, non obstat etiam quominus illa sint in potentia solum & sine categoriæ infinita.

§. IX.

Solvitur aliud argumentum ex alio absurdo petuum.

B Obijcies ultimo: Si futura contingentia essent realiter & physice æternitati præsentia, & naturalia à Deo cognoscerentur, nihil à divino intellectu cognosceretur ut futurum, nec unum tanquam prius aliò; nam in æternitate nihil est futurum, nec unum aliò prius: Sed hoc videtur absurdum: Ergo & illud.

C Confirmatur: Si duo corpora cognoscerentur perfecte penetrata inter se, unum non cognosceretur prius aliò: Sed omnia quæ sunt divinæ æternitati præsentia, perfecte penetrantur, cum nihil æternitatis sit cui non sint præsentia: Ergo eorum quæ sunt æternitati præsentia, unum aliò prius cognosci nequit.

Ad objectionem respondeo distinguendo sequelam Majoris: Nihil à divino intellectu cognosceretur ut futurum, respectu æternitatis, concedo sequelam. Respectu propriæ durationis, nego sequelam; & idem dicendum est de prioritate unius ad aliud.

D Ad confirmationem dico disparitatem esse inter res successivas & temporales, ut præsentia æternitati, & duo corpora se invicem penetrantia; nam duo corpora inter se perfecte penetrata, occupant eundem locum, tam formaliter, quam virtualiter; subindeque nullâ prioritate gaudere possunt, nec diversitate locali: æternitas autem, cum sit multiplex virtualiter (ut pote eminenter continens plures durationes creatas) est illis coexistens, secundum diversas virtualitates: unde illa quæ æternitati secundum esse formale penetrant, non penetrant illam, secundum omnem ejus virtualitatem; ideoque possunt diversis durationibus ab æternitate contempus mensurari, & respectivè ad illas, præsentia, præterita, & futura, vel priora, & posteriora dici.

ARTICULUS VIII.

An præsentia realis & physica futurorum contingentium in æternitate, conducat ad perfectionem scientiæ quam Deus habet de illis; & requiratur ad hoc ut illa sit invariabilis, & intuitiva?

E IN hoc articulo exponemus quartum & præcipuum fundamentum, quod Thomistæ ducunt ad realem & physicam futurorum contingentium in æternitate præsentiam, contra Recentiores propugnandam illud enim petitur ex invariabilitate & intuitione divinæ scientiæ, quæ sublatâ tali præsentia stare nequunt, ut sequentibus conclusionibus ostendemus.